

KOLOLOŽ S BÁBINKAMI

„Počkej, to jsou fakt vaše mámy?“ „No jo, jedna jeho a jedna moje,“ odpovídáme nevěřícím bikerům, když nad sklenkou dingače čekáme, až dojedou i naše matky. Sami jsme se už dávno posunuli do kategorie „v nejlepším věku“, tudíž i naše outdoorové maminky zaslouženě užívají titul bábinka. Na Kolodol' chtěly bábinky už dlouho. Tak jsme tady.

NA KOLE PŘES MOŘE

Když je kapitán šikovný, jde všechno. Tenhle se jmenuje Ante a na lodi se od něj nechal vozit už Josip Broz Tito. Jadranské přístavy má v malíku a když pořádně zafouká, jen si s požitkem zapálí cigaretu. Plavit se s Čechy a jejich bicykly mezi chorvatskými ostrovy je pro něj hračka.

Kotvíme v městečku Vrboska. Středobodem všeho dění je jako všude přístav, tento je vybavený třemi nahluchlými dědky. Sedí na lavičce těsně vedle sebe a hulákají, až se hory zelenají a moře vlní. Cyklisté na palubě se už tetelí nedočkavostí, až osedlají svá kola a ztratí se dědkům mezi levandulí a borovicemi ostrova Hvar. První den kolodolního putování – a hned jeden z nejkrásnějších ostrovů Chorvatska, které jich má mimochodem skoro osmdesát. Čeká nás stoupání až na vrcholový hřeben, táhnoucí se prostředkem celého ostrova. Při něm s rostoucím úžasem pozorují, jak se s každým výškovým metrem obzor rozšiřuje. Vrcholová prémie v podobě fantastických výhledů je sladká. Na levé straně se v dešťových mracích schovává pobřeží s pohořím Biokovo a hornatý ostrov Brač. Vpravo je obloha protřhaná, mraky zřejmě propíchalys vysoké štíty poloostrova Pelješac. Z jakési nebeské protekce právě tady, na hřebeni Hvaru, svítí sluníčko.

Cesta vede mírně z kopce po hřebeni dál na východ ostrova.

I ostrov Korčula má své víno — zdejší autochtonní odrůda je pošip, pěstuje se tu už od římských dob

Šlapu do pedálů mezi starými políčky s levandulí, zakrslými borovicemi, bobkovým listem a jiným křáčím. Z kamenů jsou postavené nejen zídky, ale i jakási iglú. Těmto stavbičkám se říká buna a sloužily jako dočasný úkryt pastevců. Podobu s francouzskými „bories“ nezapřou.

Dnes jsou buna opuštěné. Opuštěná je zčásti i vesnice Humac na vrcholové plošině Hvaru. Některé její kamenné domy se podobají spíš chýším, některé se ale opravují a kostel je v plně provozuschopném stavu. Do světlého kamene praží slunce a pryskyřice tu voní jako o život. Žízeň se hlásí, vhod přijde konoba Bolat u erkoviči. Víno a malý talířek s pršutem, sýrem a olivami je tím pravým občerstvením při jadranské cykloturistice!

NEJLEPŠÍ VÍNO NA SVĚTĚ JE NA PELJEŠCI

Ráno jsou pod svěžím sluncem zahřívajícím poloostrov Pelješac bábinky usměvavé. Jejich cyklojízda začne až v Kučište, kam je loď popoveze. My si dáme zahřívací část přes první hřebínek, z výšky sledujeme naši loď, jak ladně pluje mezi Korčulou a Pelješcem.

K bábinkám sjedeme zrovna ve chvíli, kdy se vylodily. Zatímco včera jsme řešili, že babi Rita nemá pumpičku, teď nám hlásí babi Hela, že tu svou nechala na lodi. Mé shrnutí, že teď tedy nemá žádná nic, odpálí komentářem na naši výstroj: „Nemáte

helmy, to si zase chcete sedřít ksicht.“
Mírně uraženě nám ujedou, ale po pobřežní promenádě se daleko nedostanou – v Orebiči je zastaví výborná zmrzlina. Pak začne stoupání. Babi Rita zjišťuje, že na vypůjčeném horském kole neumí přehazovat rychlosti. Nějak jsou prý do prdele obráceně, než na jejím kole.
V Postupi bábinky docela rádi opustíme. Pojedou dál po ostrovní transversále a sejdem se až nahoře ve vsi Potomje. Odpoutáme se z hlavní silnice a mírně z kopce traverzujeme nad mořem. V rázovité vesničce Podobuče končí

asfalt, makadamovou cestou pod spalujícím sluncem stoupáme a stoupáme. Přestože mě pot štípe v očích a sotva popadám dech, musím nedůvtipně opakovat: „To je krása!“

Je. Zvlášť když v dálce spatříme vinice, ty slavné jižní stráně ostrova Pelješac, na kterých slunce nešetří – pálí tu z oblohy a zlatými prasátky také z hladiny moře. Vinnou révu navíc trápí i nedostatek vody a prudké větry. Přesto nakonec vydá tak cukernaté hrozny, že se z nich dělá jedno z nejlepších odrůdových vín na světě – dingač.

Na sklenku nejlepšího červeného pod (chorvatským) sluncem spěcháme do vinařství Matuško ve vsi Potomje. Konečně! Všechno stoupání je za námi, nohy příjemně pobolívají a na zastíněný stůl už se nesou první sklenky a brzo rovnou láhve.

Bábinky dorazí za chvíli a květnatě líčí útrapy, které je cestou do toho příšerného kopce potkaly. Na očích jim ale vidíme, jak jsou šťastné a právem pyšné: sviští si to po chorvatských (polo)ostrovech, pijí zdejší víno a dělají dlouhý nos na svých víc než sedmdesát let.

Korčula má slavnou vojenskou minulost - dokáže se ubránit i nájezdům turistů

Překvapení uprostřed ostrova Mljet v podobě jezera a bažiny – prostě zelenomodrý svět

KORČULA NA KORČULE

Kotvíme ve starém přístavu města Korčula. To má tak bohaté dějiny, že by se v nich člověk utopil snáz než v okolním moři. Prý se tu narodil benátský (!) kupec a cestovatel Marco Polo – alespoň si to prodavači suvenýrů a majitelé hospůdek zbožně přejí. A i když to nejspíš není pravda, jméno po slavném cestovateli nese snad každá trafika.

Maličké historické centrum města Korčula (leží samozřejmě na stejnojmenném ostrově) má tvar listu, jehož „žilky“ se sbíhají ke středové ulici

MARCO POLO SE NA KORČULE ASI NENARODIL

v takovém prohnutí, že brání studeným větrům studit i obyvatele města. V něm se narodil benátský (!) kupec a cestovatel Marco Polo – alespoň si to prodavači suvenýrů a majitelé hospůdek zbožně přejí. A i když to nejspíš není pravda,

jméno po slavném cestovateli nese snad každá trafika.

Za zvednutí hlavy stojí zdejší katedrála, zdobená pískovcovým krajkovým podobně jako radnice a staré měšťanské domy. Hradby a věže zatím nejsou – jako na vrcholu sezóny – obsypané turisty, protože ti se teď rekrutují převážně z pohodových důchodců, kteří tam nevylezou.

Jenom blázen nebo kolodlník tohle krásné město, jehož kanóny mříí na nedaleký Pelješac, opouští. Bábinky mají jasno – dnes žádné velké bikování, cílem je najít plážičku a zalehnout.

Šlapou podél severního pobřeží ostrova do Račišce a zpátky. Koupačku později okomentují: „Ta pláž byla špinavá, no hrůza,“ řekne babi Hela a babi Rita upřesní: „Tam byl snad všechen svinčík, co moře za zimu připlavilo.“

Každou cestu je třeba trochu zdramatizovat!

Ta naše vede prudkým stoupáním do vesnice Žrnovo. Otevírají se tak pěkné výhledy na starobyrou Korčulu, že už to místní nevydrželi a přistavěli k serpentýně lavičky. Žrnovo se nejdřív nezdá, v horní části obce

NÍŽ UŽ JSOU JEN VINICE, ÚTESY, VÍTR A SMETIŠTĚ

ale už tuším, že jsem se ocitla na konci středověkého žití ostrova. Staré i nové domy jsou namačkané kolem uliček širokých tak na kolo. V těch nejmenších domečkách už bydlí kozy. Méekají. Je horko a sme tu snad úplně sami. Voní to ostrovem po dešti. Zapojíme veškeré své orientační schopnosti, abychom trefili k jižnímu pobřeží. Cesta padá mezi políčky s vinnou révou, levandulí a všelijakými zeleninami. Níž už jsou jen vinice, útesy rostoucí z modré vody, vítr a... smetiště. I tady žijí lidé.

Smeták s nezaměnitelnou symfonií vůní objedeme, a už míříme k zátoce Pržina. Nabízí písčnou pláž s teplou vodou, studeným pivem a hranolky něco mezi.

PĚŠÍ TURISTIKA S BICYKLEM

Vzbudí nás zvuk lodních motorů. Posádka vstala dávno před námi, pevninu už máme za zády. Míříme na zelený ostrov Mljet a obzor je náš!

Když se přiblížíme k menším ostrůvkům, které jako korálky utržené z velkého Mljetu lemují jeho pobřeží, bábinky se nad mapou začnou dohadovat o dnešní trase.

Hela: „Hela, ještě by to šlo tudy.“

Rita: „Tudy nejedu, to je do kopce.“

Hela: „Tak jo, jak myslíš.“

Rita: „No ne, jak myslíš ty, ale já to nejedu.“

Hela: „No jo no, dyk říkám, že pojedeme podle tebe. Já jen koukala, jak to vede tudy.“

Babi Rita: „No tak když chceš jet tudy, tak jed's nima Helo!“

S mírnými obměnami tahle diskuze proběhne ještě mnohokrát. Jen výsledek je pokaždé stejný – jedou tak, jak jsme jim to na základě ranního brífingu s průvodcem (který ony skoro nikdy neposlouchaly), doporučili. Dnes to znamená 25 km po silnici skrz Mljet, ze Sobra do Polače.

První hodinka je prakticky stále do kopce. Bábinky nejprve v kopci předjedeme a pak se jim ztratíme odbočkou do vesnice Babino Polje. Takové vesnice mě baví. Zvlášť když mají na náměstíčku pod platanem alespoň trafiku s lednicí a v ní pivko... Když se napojíme zpátky na hlavní, spatříme bábinky znovu. Zatímco chválíme vesničku, počasí a výhledy, Rita utrousí: „Na pěší turistiku jsem si tady už zvykla, jen kdybych chodila po hezčích trasách.“

Z hlavní silnice brzy odbočíme do pidivesničky Blato, kde bývalo leprosalium. Těžko říci, kde malomocní žili, teď je tu pět

Jadranské pobřeží je
nejkrásnější z moře
a z ostrovů, mezi kterými
ladně proplouvá kololod'

obydlených a přibližně stejný počet polorozbořených domů. Sjezdem do Blata, kterým jenom profrčíme, jsme ztratili téměř všechny pracně získané výškové metry, zdejší krajina za to ale stojí. Blato leží na dně hlubokého údolíčka, do kterého se vejde také bažina s rákosím a jezero s malými travnatými ostrůvky. To už vidíme pěkně z výšky, z Blata vede k moři prastará a hodně stoupavá silnička. Oti ale stále hledí do křoví vpravo od ní. Že hledá jeskyni zakreslenou v mapě zjistím, až když ji najde.

Naším dnešním cílem jsou ale Velké a Malé jezero, perly Mljetu. Jejich hladina

kolísá v závislosti na přílivu a odlivu. Když přejíždíme malý mostek, spojující oba břehy Velkého jezera v místech, kde je průliv k moři, je zrovna příliv. Pod námi se valí řeka se slušným průtokem směrem do jezera. Až bude odliv, poteče to obráceně. Už jsme docela utahaní, abychom patřičně ocenili půvab ostrůvku s františkánským klášterem či lodiček, které do tamní restaurace vozí hosty. Mrkneme na sebe, že je to hezké – a jedeme dál. K lodi a na pláž.

Při koupání nám Mljet předloží dnešní hlavní chod: kousek od nás plave delfín. Kousek, úplný kousíček! Fakt.

STAŘENKY SE ZASE JEDNOU PODÍVALY...

Kdo z polonaháčů, vystavujících se v létě na plážích makarské riviéry, tuší, co se děje ve vesničkách vysoko nad nimi? Kdo si představí zdi porostlé vinnou révou, mušlemi ozdobené schody, letopočty vyryté nad okny, z kterých už se nikdo nekouká... a nevidí modrou hloubku moře pod nohama? Jižní úbočí Biokova je nostalgické.

„Chcete ukázat na mapě, kudy pojedete?“ „Nejsme blbý...“

Blbý rozhodně bábinky nejsou, ostatně to všechno nás před lety samy naučily. Problém je, že se neshodnou, která z nich je na mapy chytřejší.

Naše cesty se naprosto rozjedou hned ráno. My strávíme dopoledne stoupáním na Vrata Biokovo – 13 km serpentýn s rozšiřujícím se obzorem a panoramatickými výhledy na stále titěrnější Jadran pod námi. A ještě poslední výšvih vysekaný ve vrcholové skalce a je tu výletní restaurace Vrata Biokovo. Máme v nohách 897 výškových metrů a pršut se sýrem a s pivem si rozhodně zasloužíme.

Bábinky jedou podél pobřeží. Z Podgory do Makarské, kde je čeká poslední noc na lodi, to není úplně jednoduché – musejí kličkovat, místy je pobřežní silnička vyplivne do stoupání, pak zase z kopce.

Příležitostí k tomu, aby jedna odbočila vlevo a druhá velela vpravo, je dost a dost. Cesta mezi letovisky, po plážích, v borovicových hájích a po promenádách se však bábinkám líbí, takže nám později své bloudění líčí s upřímným pobavením.

My moc příležitostí sjet ze správné cesty nemáme. Šlapeme po makadamové cestě krasovým územím Biokova a těšíme se na spektakulární sjezd z Gornje Igranje až do Makarské, silnicí vystřílenou v obrovském skalním masivu. Jenže to by nesměl Otí píchnout a pak zjistit, že nemá šlaufek k pumpičce. Stane se to na začátku klesání. Jak ubývá vzduchu v duši, zpomaluje,

ale zastavit si netroufá. Takže toho moc nevidí, zato se vůbec nesveze... Kousek nad Makarskou najdeme šlaufek na dně mé brašny.

A v Makarské bábinky. Už se prý těší na večeri! Jsou milé, opálené, nadšené. I příhodu s úchylem, který se na ně přilepil na jedné opuštěné pláži, vyprávějí se smíchem: „Aspoň se stařenky zase jednou podívaly,“ zhodnotí.

Pomalu se k nám plíží poslední noc na lodi, poslední spaní s mořem vody pod hlavou a slaným nebem nad ní. Je v tom vždycky kousek smutku, když člověk musí nechat voňavý Jadran za zády. ■

KOLOLOŮ

Kololoď je jedinečná kombinace cyklistiky a plavby, kterou vymysleli a pořádají lidé z ck Geotour. Loď je nejen dopravním prostředkem, který cyklisty přemisťuje od ostrova k ostrovu, ale i základnou a útočištěm. Na lodi se pluje, spí, jí a žije. Každoročně je vypravováno několik kololodí na jaře a na podzim. Bližší informace o jednotlivých trasách, termínech a lodích najdete na www.geotour.cz

Teplé vnitrozemí Pelješe přeje
vínu, oslům a cyklistům